

IKER
GAZTE
NAZIOARTEKO
IKERKETA EUSKARAZ

II. IKERGAZTE

NAZIOARTEKO IKERKETA EUSKARAZ

2017ko maiatzaren 10, 11 eta 12
Iruñea, Euskal Herria

ANTOLATZAILEA:
Udako Euskal Unibertsitatea (UEU)

GIZA ZIENTZIAK ETA ARTEA

**Lehen Hezkuntzako Ikasle
Eleaniztunen Euskarari Buruzko
Pertzepzioak Translanguaging
Testuinguruan. Ikerketa
Etnografiko bat**

*Eider Saragueta Garrido, Jasone
Cenoz Iragai eta Durk Gorter*

142-149 or.

<https://dx.doi.org/10.26876/ikergazte.ii.01.19>

ANTOLATZAILEA:

ELKARLANEAN:

LAGUNTZAILEAK:

UDALBILTZA

Lehen Hezkuntzako Ikasle Eleaniztunen Euskarari Buruzko Pertzepzioak Translanguaging Testuinguruan. Ikerketa Etnografiko bat

Eider Saragueta Garrido¹, Jasone Cenoz Iragui¹ eta Durk Gorter²

¹ Hezkuntzarako Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoak Saila. Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU

²Hezkuntzaren Teoria eta Historia Saila. Ikerbasque. Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU

eider.saragueta@ehu.eus

Laburpena

Ikerketa etnografiko hau translanguaging pedagogian eginiko esku-hartze batean oinarritzen da, azpimarra euskararen erabileran eta euskarari buruzko jarrera zein iritzietan eginaz. Ikerketa gauzatzeko erabilitako planteamendu teorikoa “Focus on Multilingualism” izan da, Cenoz eta Gorter (2011, 2014) ikerlariak garatutakoa, zeinak ikerketan eta irakaskuntzan hizkuntzen ikuspegi holistikoa hartzeko beharra azpimarratzen duen. Metodologia berriz, gela etnografian oinarritu da, datuak behaketa, talde eztabaida eta galdetegien bidez jasoaz. Informazioa EAEko ikastetxe publiko bateko L.Hko 5. eta 6. mailako ikasleen artean bildu da eta Atlas.ti bidez aztertu. Eskola kokatzen den herrian euskararen erabilera apurka gora doa eta ikerketako lehen zantzuen arabera ikasleak euskararen egoeraz jabe dira, hala ere desoreka nabari da ikasleen euskararen erabileraren eta honen inguruko jarreraren artean.

Hitz gakoak: hezkuntza eleaniztuna, euskara, translanguaging, hizkuntza, gela etnografia, kontzientzia linguistikoa.

Abstract

This ethnographic research study is based on a translanguaging intervention and focuses on multilingual students' perception and practices related to the minority language. The theoretical approach adopted in order to accomplish this study is “Focus on Multilingualism” developed by Cenoz & Gorter (2011, 2014) and highlights the need to adopt a holistic approach in research and teaching of languages in the school context. The methodological approach is based on classroom ethnography and data have been collected through observations, interviews and questionnaires. The information gathered, in a group of primary students (fifth and sixth grade) from a public school of the BAC, has been categorized to analyze it in depth by Atlas.ti. Gradually the use of the minority language is increasing out of the schooling area; furthermore students' are linguistically aware of the situation of the minority language, however preliminary results of the investigation suggest that there is a mismatch between the actual use that multilingual students make of the minority language and their beliefs about its use.

Keywords: multilingual education, minority language, translanguaging, language awareness, classroom ethnography.

1. Sarrera eta motibazioa

Euskaldunen artean ohikoa da euskararen inguruan solasean aritzea; euskalkien arteko berezitasunez, edota euskaren egoeraz. Baina bada azken urteetan, hiztunei ez ezik, instituzioei ere kezka sortu dien afera bat, euskararen erabilera. Soka horri tiraka, horren inguruko ikerketa egiteko nahia sortu zen.

Ikerketa honek zehazki, ikasle eleaniztunek euskararen inguruan dituzten iritzi eta jarrerak aztertzen ditu. Gainera, euskararen egoerari buruz ikasleek dituzten usteetan ere sakondu da. Azkenik, hizkuntza horren erabilera ere aztergai izan da. Beraz, ikasleek euskararen egoerarekiko dituzten pertzepzioak, horiek hizkuntza gutxituarekiko dituzten jarrerak eta horien euskararen erabilera, izan dira ikergaiak.

Lan hau egikaritzeko, gela barneko etnografia erabili da, eta horretarako baliatutako metodologia, kualitatiboa izan da. Testuinguruari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko eskola publiko batean gauzatu da ikerketa, zeinak “translanguaging” pedagogian oinarritutako esku-hartze batean parte hartzen zuen.

Kontuan hartuz hezkuntza eleaniztunaren inguruko aurrekariak, eta egungo egoera, ikerketa honek ekarpen aipagarria egiten dio goraldian dagoen paradigmari, zeina “Focus on Multilingualism” bezala izenda dezakegun. Gainera, “translanguaging” bezala ezagutzen den fenomenoaren garapenari ere ekarri handia egiten dio. Jarraian azalduko ditugu, ikerketa honen inguruko xehetasun gehiago.

2. Arloko egoera eta ikerketaren helburuak

Eleaniztasunaren arloak, ohituraz, hizkuntzak konpartimentu iragazgaitzat hartu ditu, ezaugarritze horrek, hizkuntzak modu isolatuan aztertzea ekarri du, beste hizkuntza batzuen eragina edo erabilera interferentziatzat joaz. Ikertzeko ikuspuntu hau, “elebakar” bezala ezaguna da, eta egun, zabalduena da hezkuntza eleaniztunen ikerketetan. Hala ere, beste ikuspegi bat urgaineratzen ari da honako ezaugarriekin:

1. Handituz doa eleaniztasunaren inguruan ikerketa egiteko interesa; ez soilik bigarren hizkuntzara mugatzen dena, baizik eta hizkuntza gehiago eta horien arteko harremanak aztertzen dituena. Jakin-min hori, jendartean nabarmentzen ari den eleaniztasunak eragin du, baita hizkuntza gutxituen erabilerak, biztanleriaren mugikortasunak eta globalizazioak ere.
2. Hitzunen erreperitorio linguistiko osoaren ezagutza izatea; hau da, gehiago jakitea, pertsona eleaniztunak komunikatzeko erabiltzen duten erreperitorio linguistikoko baliabideei buruz, zeinak ez diren, hizkuntza bakar batera mugatzen.(Canagarajah, 2007)

Ikertzeko ikuspuntu horrek, eskola eleaniztasunean oihartzuna du, baita bigarren hizkuntzen ikas eta irakaskuntzan ere. Horregatik kontsideratu daiteke, goraldian dagoen paradigma horrek, aurrekoa zalantzan jartzen duela. Kramsch (2012:107) adituak deritzo ekarpenak iraultzaileak direla: “This is revolutionary, as it puts into question the whole monolingual foundation of theoretical and applied linguistics”. Aipatu paradigmari erreferentzia egiten dionik ere bada, esaterako “The Multilingual Turn” (May, 2014) edo Cenoz eta Gorter (2011, 2014) adituek garatu eredu. Azken eredu horrek, ikuspegi osoa edo holistikoa hartzeko beharra azpimarratzen du, dela ikerketan, dela hizkuntzen irakaskuntzan, beti ere testuinguru eleaniztunean. Eredu honen dimentsioak hiru dira:

1. Hitzun eleaniztuna. Ikuspegi tradizionalak, hitzunek hizkuntza bakoitzean dituzten kompetentziak banaka aztertu ditu. Ikuspuntu honek ez bezala, “Focus on Multilingualism”-ek, hizkuntza askotariko hitzun elebakarra, eta hitzun eleaniztuna bereizten ditu. Izan ere, azken

honek dituen konpetentzia eta hizkuntzak erabiltzeko moduak, nabarmen bereizten dira, hizkuntza askotariko hiztun elebakarrarekin alderatuz.

2. Hizkuntz erreperitorio osoa. Hizkuntzak banaka irakatsi edo ikertzeko ikuspegia ordezkatzeko da, hizkuntzak batera irakatsi edo ikertzeko, eta horrela, hiztunak duen “translanguaging” ezaugarria kontuan hartzen da.
3. Testuinguru soziala. Aintzat hartzen dira bai sormena, bai baliabide eleaniztunak, eta baita baliabide multimodalen erabilera ere, eta bere aplikazioa eskola testuinguruan.

“Focus on Multilingualism” ikuspuntu honetan, esan daiteke sortzen ari den paradigmaren kontzeptu izarra “translanguaging” dela. Azken honen iturburua, Gales herrialdeko hezkuntza elebidunean kokatzen da (Lewis; Baker eta Jones, 2012^a). Estrategia didaktiko bat da, zeinak bi hizkuntz desberdinetako input eta outputa elkartzen dituen, kasu honetan ingelesa eta galesa. “Translanguaging” kontzeptua garatzeak, ez du soilik estrategia didaktikoak bere gain hartzea ekarri, baizik eta bat-bateko jardute komunikatiboak bereganatzea ere ahalbidetu du; eta azken horiek hiztun eleaniztunen ezaugarri dira. (García eta Sylvan, 2011). Gai honen inguruko ikerketa gehienak, “translanguaging”-en ezaugarri batean zentratu dira, edo estrategia pedagogikoan (Lewis; Baker eta Jones, 2012a), edo bat-batekoan (Creese, eta Blackledge, 2010).

Ikerketa hau bi dimentsioez arduratuko da, hizkuntzaren kontzientzia metalinguistikoa nabarmenduz eta hizkuntzen erabilera zein irakaskuntza elkarlotuz, testuinguru eleaniztunetan (Cenoz eta Gorter, 2015). Hezkuntza eleaniztunaren paradigma berri honek, foro akademikoetan indarra hartu badu ere, oraindik ikerketa gutxi dago hezkuntzaren testuinguruan. Estatu Batuetan edota Kanadan (Lyster, Quiroga eta Ballinger, 2013; Soltero- González; Escamilla eta Hopewell, 2012) eginiko hainbat ikerketak adierazten dute, ikuspegi eleaniztunak, eragin positiboa izan dezakeela hizkuntzen irakaskuntzan. Azaleratu berri den gaia izanik, beharrezkoa da ikerketa gehiago egitea testuinguru gehiagotan, ikuspegi hori erabiltzeak ekarri ditzakeen abantaila, edota desabantailak aztertzeo. Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza-sisteman, maila guztietan gutxienez hiru hizkuntza lantzen dira, horregatik testuinguru ezin hobea da mota horretako ikerketa bat garatzeko, gainera arlo hori ikertzeko ohitura badago (Cenoz, 2009).

Azterketa hau egiteko, beharrezkoa da izaera etnografikoa duen ikerketa egitea. Besteekin egon eta behatzea, behaketa parte hartzaile bezala ezagutzen da, eta giltzarri izan da, antropologiak pertsonen ulermenerako egin duen ekarpenean (Malinowski, 1935, vol. 2:3-4). Parte hartze osoa, beti ere posible eta etikoki egokia den heinean, prozesuarekin zuzenean esperimendatzeko aukera eskaintzen du. Horregatik, behaketa ez da urrunetik eta leku ziur batetik egikaritzen, ikerketa dagoen lekutik baizik, muinetik, alegia. Hortaz, etnografia testu idatzi bat izan aurretik, esperientzia edo prozesutzat har dezakegu. (Duranti, 2000). Hezkuntzaren gaiari helduz, azken 25 urteetan gela-etnografiak espektro zabaleko bilakaera izan du, ikerketa metodo desberdinen elkarrekintza ahalbidetuz; modu honetan, gela-etnografiak ikas- irakaskuntza prozesuen izaera soziokulturala azpimarratzen du, guzti honek ikerketa honetarako metodo egokia egiten du.

Ikerketa honetako helburuei dagokienez esan, batetik, ikasle eleaniztunen praktika komunikatiboak, gela barneko interakzioan eta “translanguaging” esku-hartzean oinarrituta, sakonean aztertzea izan direla. Eta bestetik, ikasle eleaniztunek, euskararen inguruan egindako hausnarketa metalinguistikoa ikertzea izan da. Gainera, sakoneko lan hori argitara emanaz, lortu nahi da, dauden hizkuntza politikak, oraindik eta eraginkorragoak izaten laguntzea.

Ikerketa honen helburuak berritzaileak dira, bai gela barneko elkarrekintza komunikatiboak arakatzegatik “translanguaging” ikuspuntutik, bai hiru ele dituen testuinguruan gauzatzeagatik.

Hona hemen ikerketa galderak:

1. IkG: Zeintzuk dira ikasleen pertzepzioak euskararen egoerari buruz?
2. IkG: Nolako jarrera dute ikasleek hizkuntza gutxituarekiko?
3. IkG: Zein neurritan erabiltzen dute ikasleek euskara?

3. Ikerketaren muina

Ikerketa honek, metodologia kualitatiboa du, eta “translanguaging” pedagogian oinarritutako esku-hartze batean parte hartzen duen eskola batean egin da. Jarraian eta atalez atal, ikerketako partaideak, instrumentuak eta prozedura azalduko dira.

- Partaideak:

Ikerketa honetan parte hartu duten ikasleak hamahiru izan dira, guztiak 5. mailakoak. Taldearen ezaugarri orokorrak laburbilduz, esan, etxean taldekideen erdiek euskaraz hitz egiten zutela eta besteek aldiz gaztelania; ikasle batek, ST11, yola hitz egiten zuen (Senegaleko hizkuntza). D ereduko ikasleak ziren hamahiruak.

Ondorengo taulan ikasle bakoitzari buruzko informazio orokorra aipatuko da, Besteak beste, agertzen dira: ikasle bakoitzak etxean hitz egiten zituen hizkuntzak, lagunekin ohikoz erabiltzen zituenak eta ikasten ari zenak. Bi hizkuntza agertzen diren kasuan, beltzez adierazita dagoenak esan nahi du hori zela gehienetan erabiltzen zen hizkuntza.

1. taula. Partaideen ezaugarriak:

Ikaslea	Generoa	Etxeko hizkuntza	Gelakideekin erabilitako hizkuntza	Lagunekin erabilitako hizkuntza
ST 1	Neska	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 2	Mutila	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania
ST 3	Mutila	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 4	Neska	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 5	Neska	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 6	Neska	Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania
ST 7	Neska	Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 8	Mutila	Euskara Gaztelania	Gaztelania Euskara	Gaztelania
ST 9	Neska	Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 10	Neska	Gaztelania	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 11	Neska	Gaztelania Euskara Yola Frantsesa	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara
ST 12	Mutila	Gaztelania	Gaztelania Euskara	Gaztelania
ST 13	Neska	Euskara	Gaztelania Euskara	Gaztelania Euskara

Eskolaren kokapenari dagokionez, soziolinguistikoki %30etik %60ra doan euskara-hiztun eremuan kokatzen da. Aipatu eskolaren eta taldearen aukeraketa, “translanguaging” esku-hartze pedagogiko batean parte hartzen zutelako egin zen.

- Instrumentuak

Ikerketa honetan hainbat instrumentu erabili da: behaketa, behaketa parte hartzailea, galdetegiak, talde eztabaidak (2015-2016 urteetan bana) eta gela barneko materiala. Jarraian, bakoitzaren inguruko zertzelada batzuk ematen saiatuko da ikerlaria:

Behaketak, urtarrilean hasi eta ekaina arte iraun zuten, bai 2015, bai 2016 urteetan. Modu horretan, 5. mailan zeuden ikasleen jarraipena egin zen. Hiru hizkuntza ikasgaiak behatu zituen ikerlariak, euskara, gaztelania eta ingelesa. Guztietan “Translanguaging” esku-hartzea gauzatzen ari zen, eta ikasleak horretarako sortutako materialak erabiltzen ari ziren bitartean, ikerlariak hauen arteko elkarrekintza grabatu zuen. Behaketa parte hartzailea izanik, hainbatetan ikerlariak galderak egiten zizkien ikasleei, horiek emandako erantzunak edo azalpenak argitzeko asmoz. Gainera, esku-hartzerako prestatutako hainbat materialek, hizkuntzen inguruko hausnarketa bultzatu zuen, horregatik esan daiteke, saio batzuk besteak baino aberasgarriagoak izan zirela.

Bi galdetegi bete zituzten ikasleak, bat 2015. urte hasieran, eta bestea, 2015. ikasturtearen amaieran. Lehen, galdetegi orokorra izan zen, eta bigarrena, esku-hartzea baloratzeko bereziki egindakoa. 2015. urte hasieran, ikasleen inguruko informazioa biltzeko, asmoz 11 itaunez osaturiko galdetegi orokor bat prestatu zen, eta horren helburua, ikasleen inguruko informazioa biltzea zen. Hala ere, ikerketa honen gaitako bat hizkuntzen erabileran izaki, galdetegiko atal bat, ikasleek hitz egiten zituzten hizkuntzei eskaini zitzaion. Bestea, aldiz, 2015eko ikasturte amaieran bete zuten ikasleek eta esku-hartzearen balorazioa egiteko sortu zen. Bertan hamalau galdera bazeuden ere, ikerketa honetarako hiru erabili dira.

Behaketak iraun zuen tartean, urte bakoitzeko, eztabaida bat egin zen. Hala ere, urte batetik bestera, eztabaida egiteko modua aldatu egin zen, ikerketa osatzen zuten hamahiru ikasleengan fokua gehiago jartzeko asmoz. Horregatik esan daiteke, 2015. urtean egindakoa oinarri hartu zela 2016. urtekorako. Lehenik egindako eztabaida taldea 2015. urtean egin zen, eta eskolako antolakuntza jarraituz, ikasleek gelan zuten egitura bera mantentzea erabaki zen. Bigarren urtean, hamahiru ikasleak elkarrekin egin zuten talde eztabaida. Dena den, bi urteetako eztabaida taldeek eskema bera jarraitu zuten: Eztabaida taldeei hasiera, idatzizko ariketa batek eman zien, eta jarraian, hori oinarri hartuta, ekin zitzaion eztabaidari. Ariketaren helburua ikasleek hitz egiten zituzten hizkuntzak, beraientzat zuten garrantziaren arabera antolatzea zen. Eta ondoren, eztabaida taldean, ariketa hori oinarri hartuta, banaketa horren arrazoiez galdetu zitzaion, baita norekin eta noiz erabiltzen zuten aukeratu hizkuntza bakoitza. Ariketa horretako informazioa aurrean izanda, ikasleekin eztabaida taldeak egin ziren. Modu horretan uste da, ikasleei beraien erantzunak argudiatzea erraztu zitzaizela, izan ere, heldulekua izanik samurragoa izan ohi da eztabaida bat gauzatzea.

Esku- hartze pedagogikoa medio, ikasleek hainbat ariketa egin zituzten, tartean hizkuntzaren kontzientzia lantzekoak. Horregatik, ikerketa hau egiteko, ikasleek gelan egindako bi ariketa erabili dira: “biografia linguistikoa” eta “euskararen etorkizuna” izenekoak. Horiek, hizkuntza erabileraren inguruko informazioa eta hizkuntza gutxituarekiko iritziak jasotzeko aproposak izan dira

Biografia linguistikoa ariketaren bidez, ikasleek hitz egiten zituzten hizkuntzen inguruko informazioa bildu zen. Hamasei galderez osaturik zegoen eta ikasleek modu irekian, hutsuneak bete behar zituzten. Biografia linguistikoa adierazi zuten, ondorengo eremu hauetan erabilitako hizkuntzak:

- Etxean eta eskolan normalean erabilitakoak
- Lagunekin hitz egiterakoan erabilitakoak
- Telebista ikusteko aukeratutakoak

Modu honetan, orokorki ikusi ahal izan zen, ikaslea inguratzen zuten hiru eremu nagusietan erabilitako hizkuntzak zeintzuk ziren; hau da, etxe giroan, hezkuntzan eta aisialdian. Laburbilduz: norekin, non eta noiz erabiltzen zuten hizkuntza bakoitza. Hala ere, beste galdera sakonago batzuk ere

bazeuden, eta horiek aukera eman zuten ikasleen jatorrizko familiei buruz gehiago jakiteko eta sakontzeko.

Euskararen etorkizuna” izeneko ariketa hau, 2016. urtean egin zuten ikasleek, euskarazko klasean. Kike Amonarrizek aurkeztutako “Tribuaren berbak” telebista saioan oinarritu zen. Telebistako saio horretan, hizkuntzei buruzko hainbat datu eta informazio ematen zituen aurkezleak, saio bakoitzeko atala, gai zehatz bati eskainiz. Hala ere, Amonarrizek gidatu eta zuzendutako saioak, euskararen bitxikeriak, alderik deigarrienak eta ezezagunenak eman zituen ezagutzera. Telebistan emandako saio batean, hizkuntzen usteei buruz aritu zen euskal aurkezlea, eta hori hizpide harturik, esku-hartzerako ariketa multzo bat prestatu zen. Horri amaiera emateko, hausnarketa ariketa bat presatu zen ondoko galdera zuzen eta zehatzarekin: “Zein uste duzu izango dela euskararen egoera etorkizunean? Eman zure iritzia.” eta erantzun librean, norberak berea iritzia eman zuen. Ariketa egin ondoren, irakasleak kasu batzuetan eta besteetan ikerlariak, gehiago azaltzeko eskatu zien emandako erantzuna, hau da, idatzitakoa argudiatzeko eskatu zitzaizen.

- Prozedura

Behaketan bildutako informazio guztia, entzundako hizkuntzan transkribatu zen, oro har euskara eta gaztelania; nahiz eta ingelesez ere saio batzuetako zatiak egon. Hala ere, translanguaging esku-hartzeagatik, euskara, gaztelania eta ingeleseko saioetan zegokion hizkuntzaz gain, beste bi eleak ere entzuten ziren, esaterako: gaztelaniako saioan, euskara eta ingelesa hainbat momentutan entzuten ziren. Behaketetako eta talde eztabaidetako informazioa, grabagailuaren eta ikerlariak hartutako noten bidez jaso zen.

Jasotako informazio guztia, behaketetako eta talde eztabaidetako grabazio transkribatuak, baita gelako ariketen testuak eta galdetegikoak ere, Atlas.ti programaren bidez sailkatuak izan ziren. Hala ere, ikerketa honetan lorturiko datuak edukiz mamitsuak izanda, erabaki zen, eskuz ere informazioa antolatzea, ez baitzen daturik galdu nahi. Hortaz, informazioa sailkatzeko bi modu erabili ziren, Atlas.ti programak eskainitakoa eta eskuzkoa.

4. Ondorioak

Oraindik behin betiko daturik ez badago ere, aitzinatu dezakegu aurretiazko emaitzek erakusten dutena. Behaketako datuen analisisa egin ostean, esan dezakegu, hamahiru ikasleak euskararen egoerari buruz dituzten pertzepzioak nahiko antzekoak direla. Gainera, euskararen egoera hobetzeko guztiek argi dute, hitz egitea dela giltzarria. Esaterako, etxean gaztelania erabiltzen duen ikasle honek aipu honetan ondo biltzen duen bezala:

“Nik uste dut euskera erabiltzen badugu, euskarak jarraituko duela eta hizkuntza handia egin ahal dela. Baina euskera ez badugu erabiltzen, euskera ez da hitz egingo, eta desagertu ahal dela. Nik uste dut jarraitzen badugu euskera mintzatzen, etorkizunean euskerak bizirik jarraituko duela, horretarako, denok euskera erabili behar dugu: Umeek, gurasoek, amama- aititeek, guk, politikariek, dendariak...”(ST5. Behaketa)

Hortaz, esan daiteke ikasle horiek argi ikusten dutela euskaren geroa erabilerarekin hertsiki loturik dagoela eta are gehiago, hizkuntza gutxitua eskola eremutik kanpo ere erabili behar dela adierazten dute. Hala ere, ikasleek euskararen egoerari buruzko kontzientzia linguistikoa izanda eta horri emozionalki hertsiki loturik agertzen badira ere, hizkuntza gutxituaren erabileran eta horren inguruko sentipenean desoreka argia ikusten da.

“Ba nire lagunekin eskolako patioan eta kasi kasi leku guztietan erderaz hitz egiten dut.” (ST2. Focus group)

Hau da, nahiz eta euskarari positiboki loturik sentitu eta honen egoeraren inguruko kontzientzia linguistikoa garatua izan, euskararen erabilera urria egiten dute eskola eremutik kanpo.

Beraz, ikasleak ikasten ari diren hizkuntzen, eta horiek eskolatik kanpo erabiltzeko dituzten aukeren artean, desoreka ikusten da. Ikasleek eskolatik kanpo aukera gutxi dute, kasu honetan, euskara erabili eta praktikatzeko; gehienetan, hizkuntza horren erabilera, eskola eremura mugatzen delako. Hortaz, beraien inguru zabala osatzen duen eremu horrek ere, aukera eskaini beharko lieke, batetik hizkuntza erabiltzeko, eta bestetik, interakzio horren bidez, hizkuntza ikasteko ere. Ikusi den moduan, ikasle hauek, modu batera edo bestera, badute kontzientzia linguistikoa, eta horretan gehiago eraginda, hizkuntzaren erabilera areagotzea espero da, egoeraren jakitun direlako, modu aktiboan.

5. Etorkizunerako planteatzen den norabidea

Ikerketa honen emaitzak garrantzitsuak izango dira Euskal Herriko hezkuntza eleaniztunean eta hizkuntzen inguruko curriculum integratuaren garapenean. Arlo horietan ekarpenak egiteaz gain, euskara eta gisako beste hizkuntza gutxituen irakas-ikaskuntzan eta erabileran ere azpimarra jarri nahi da.

Bestalde, “translanguaging” buruzko jakin-min zientifikoa sortzen ari da hezkuntza testuinguru eleaniztunetan, eta gai honen inguruko ikerketa gehiago egiteko beharra nabari da. Ikerketa etnografikoak hizkuntzen interakzioa oinarri duten esku hartze gehiago sortzeko eta ikertzeko beharra sumatu da.

6. Erreferentziak

Canagarajah, S. (2007). Lingua franca English, multilingual communities and language acquisition. *The Modern Language Journal* 91: 923-939.

Cenoz, J. (2009). *Towards Multilingual Education*. Bristol: Multilingual Matters.

Cenoz, J. eta Gorter, D. (2011). Focus on Multilingualism: A Study of Trilingual Writing. *The Modern Language Journal* 95: 356-369.

Cenoz, J. eta Gorter, D. (2014). Focus on multilingualism as an approach in educational contexts. In A. Creese eta A. Blackledge (Eds.) *Heteroglossia as Practice and Pedagogy*. (239-254). Berlin: Springer.

Cenoz, J., eta Gorter, D. (2015). *Multilingual Education: Navigating between Language Learning and Translanguaging*. Cambridge: Cambridge University Press.

Creese, A., eta Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the bilingual classroom: A pedagogy for learning and teaching. *Modern Language Journal* 94: 103-115.

Duranti, A. (2000). *Antropología lingüística*. Ediciones AKAL.

García, O. eta Sylvan, C.E. (2011). Pedagogies and Practices in Multilingual Classrooms: Singularities in Pluralities. *The Modern Language Journal* 95: 385-400.

Heller, M. (2011). Paths to Post-Nationalism. *A Critical Ethnography of Language and Identity*. New York: Oxford University Press.

Klusterra, S., eta Jauraritz, E. (2012). ARRUE proiektua. Ebaluazio diagnostikoa 2011: Ikasleen hizkuntza erabileraren datuak. Emaitza nagusien txostena.

Kramsch, C. (2012). Authenticity and Legitimacy in Multilingual SLA. *Critical Multilingualism Studies* 1: 107-128.

Levine, G. S. (2011). *Code choice in the language classroom*. Bristol, UK: Multilingual Matters.

Lewis, G., Baker, C., eta Jones, B. (2012a). Translanguaging: Origins and development from school to street and beyond. *Educational Research and Evaluation: An International Journal on Theory and Practice* 18: 37-41.

Lewis, G.; Jones, B. eta Baker, C. (2012b). Translanguaging: developing its conceptualisation and contextualisation. *Educational Research and Evaluation* 18: 655-670.

Lightbown, P.M. (2000) Anniversary article: Classroom SLA research and second language teaching. *Applied Linguistics* 21, 431-462.

Link, H., Gallo, S., eta Wortham, S. (2014). 'Gusame ka' lata! Faux Spanish in the New Latino Diaspora. In A. Creese eta A. Blackledge (Eds.), *Heteroglossia as Practice and Pedagogy* (pp. 255-274). London, UK:Springer.

Lyster, R. (2007). *Learning and teaching languages through content: A counterbalanced approach*. Amsterdam: John Benjamins.

Lyster, R., eta Ranta, L. (1997). *Corrective feedback and learner uptake*. *Studies in Second Language Acquisition*, 19(1), 37-66

Lyster, R., Quiroga, J., eta Ballinger, S. (2013). The effects of biliteracy instruction on morphological awareness. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education* 1: 169-197.

Malinowski, B. (1935). *Coral gardens and their magic: a study of the methods of tilling the soil and of agricultural rites in the Trobriand Islands*: Vol. 2, The language and the magic of gardening. 3-4.

May, S. (ed).(2014). *The Multilingual Turn: Implications for SLA, TESOL and Bilingual Education*. New York: Routledge.

Soltero-González, L., Escamilla, K. eta Hopewell, S. (2012). Changing teachers' perceptions about the writing abilities of emerging bilingual students: towards a holistic bilingual perspective on writing assessment. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 15: 71-94.

Turnbull, M. eta Dailey-O; Cain, J. (Eds.). (2009). *First language use in second and foreign language learning: Intersection of theory, practice, curriculum and policy*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.

Spada, N., eta Fröhlich, M. (1995). COLT. *Communicative Orientation of Language Teaching observation scheme: Coding conventions and applications*. Sydney, Australia: National Centre for English Language Teaching and Research.

7. Eskerrak eta oharrak

- Eskerrak Eusko Jaurlaritzako Doktoretza-aurreko Programari, diru-laguntzagarik.
- Donostia Research on Education and Multilingualism (DREAM) ikerketa taldeari, bertako partaideen laguntzagarik, baina bereziki nire zuzendariei: Jasone Cenoz eta Durk Gorter.
- Eta ikerketa egin zen eskolako irakasle zein ikasleei ere.